WSTĘP

Ostatnie lata skłaniają do poszukiwań nowego paradygmatu finansów. Ważną przesłanką tych poszukiwań jest krytyczna analiza i ocena zmian, jakie nastąpiły w finansach przedsiębiorstwa, a więc wiodącego – obok gospodarstwa domowego – podmiotu sfery realnej.

Niniejsza książka zawiera 62 opracowania polskich autorów, zasadniczo ze wszystkich ośrodków naukowych, prowadzących badania w zakresie nauk o finansach w naszym kraju. Można więc uznać, iż dosyć dobrze oddaje ona przedmiot, metody i poziom badań naukowych z zakresu finansów przedsiębiorstwa w Polsce. Wspólną cechą bardzo zróżnicowanych opracowań składających się na niniejsze wydawnictwo jest koncentrowanie się ich autorów na zmianach, jakie nastąpiły w finansach przedsiębiorstwa w latach światowego kryzysu. Opracowania odnoszą się przy tym niemal wyłącznie do zmian w finansach polskich przedsiębiorstw, a nieliczne – podejmujące rozważania na bazie praktycznych doświadczeń przedsiębiorstw funkcjonujących w innych państwach czy nawet doświadczeń międzynarodowych – odnoszą się do zagadnień mogących mieć, zdaniem autorów tych opracowań, szczególne znaczenie dla zmian w finansach polskich przedsiębiorstw w przyszłości.

W książce wyodrębniono siedem grup tematycznych. W pierwszej z nich, pt. *Pomiar i kształtowanie efektywności przedsiębiorstwa*, znajdują się opracowania ukazujące rosnące znaczenie problematyki pomiaru i kształtowania efektywności przedsiębiorstwa nie tylko w tradycyjnym znaczeniu, ale i z uwzględnieniem rosnącej roli kapitału intelektualnego, presji nowych technologii czy wzrostu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa za rezultaty własnego działania. Okazuje się, iż szczególnie często podejmowaną problematyką badawczą w Polsce jest pomiar i kształtowanie płynności finansowej przedsiębiorstwa oraz konieczność specyficznego podejścia do pomiaru/badania efektywności małych (i najmniejszych) przedsiębiorstw.

Stosunkowo zwartą grupę stanowią opracowania umieszczone w drugiej grupie tematycznej pt. *Ryzyko i inwestycje w przedsiębiorstwie*. Opracowania te w większości zawierają wnioski płynące z własnych badań empirycznych autorów. Wielu z nich formułuje jednakże uogólnione stwierdzenia odnoszące się do reguł zarządzania ryzykiem i podejmowania inwestycji w nowych warunkach.

W większości analityczny charakter mają opracowania umieszczone w trzeciej grupie tematycznej pt. *Struktura kapitału przedsiębiorstwa*. Opracowania te przygotowane zostały na podstawie niezwykle ciekawych materiałów faktograficznych pozyskanych przez autorów. W opracowaniach tych przedmiotem analizy i oceny są przemiany w strukturze kapitału, w tym zwłaszcza w strukturze kapitału obcego, jakie nastąpiły w ostatnich latach. Autorzy tych opracowań wykazują powściągliwość w formułowaniu wniosków i ocen odnośnie do przeobrażeń zachodzących w strukturze kapitału przedsiębiorstwa.

Wśród opracowań ujętych w czwartej grupie tematycznej, pt. *Opodatkowanie w strategii przedsiębiorstwa*, znaleźć można opracowania wyróżniające się tym, iż prowadzone rozważania oparte zostały na zaawansowanej światowej literaturze przedmiotu i wyraźnie nawiązują do przemian w działaniach z zakresu optymalizacji podatkowej przedsiębiorstw i grup kapitałowych w warunkach postępującej konkurencji podatkowej. Wszystkie opracowania tej grupy tematycznej uświadamiają wagę problemów opodatkowania w finansach przedsiębiorstwa.

Relatywnie niewielkie zainteresowanie budzi wśród ekonomistów zajmujących się finansami przedsiębiorstwa problematyka jeszcze do niedawna powszechnie uprawiana, tj. restrukturyzacji i upadłości przedsiębiorstw. Opracowania z tego zakresu zostały zawarte w piątej grupie tematycznej.

Szóstą grupę tematyczną, pt. *Przedsiębiorstwo na rynku kapitałowym*, tworzą opracowania, które mają charakter zaawansowanych i opartych na ogół na solidnych podstawach studiów empirycznych odnoszących się do funkcjonowania przedsiębiorstw na polskim rynku kapitałowym w ostatnich latach. Wnioski i uogólnienia zawarte w opracowaniach tej grupy tematycznej mogą mieć – jak się wydaje – szczególne znaczenie dla oceny kierunków zmian w finansach przedsiębiorstwa.

Ostatnią grupę tematyczną, pt. *Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa*, stanowią w niniejszej książce opracowania poświęcone zasadniczo zagadnieniom tworzenia wartości i zagadnieniom wyceny wartości przedsiębiorstwa. Wszystkie te prace mają charakter empiryczny i są mocno osadzone w rzeczywistości gospodarczej.

Opracowania zawarte w książce mają zasadniczo przyczynkarski charakter, jednakże pozwalają łącznie ukazać kierunki zmian w finansach przedsiębiorstwa. Niekiedy uznaje się, iż cechą nauki jest między innymi kumulatywny charakter jej rozwoju. Spostrzeżenie to odnosi się także do nauk o finansach. Można zatem stwierdzić, że opracowania zawarte w książce w całości stanowią – poprzez ukazanie zmian w finansach przedsiębiorstwa – wstępny etap na drodze do stworzenia nowego paradygmatu finansów.

Pragnę podziękować autorom za przygotowanie opracowań, a recenzentom wyrażam wdzięczność za trud włożony w ocenę tych prac badawczych.

Jan Sobiech